

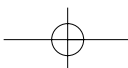
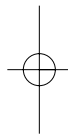
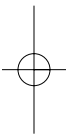

B1. Λεξιλογικός Πίνακας

φέρω [= φέρνω, κουβαλώ]
θ. φερ-, φορ-, φρ-, ενεκ-
 [στο κείμενο συναντήσατε τον τύπο: Φερενίκη]

Αρχαία Ελληνική - - - - - **Αρχαία / Νέα Ελληνική** - - - - - **Νέα Ελληνική**

Ομόρριζα	απλά	<p>τὸ φέρτρον (πβ. φέρετρον) φόρμιος [= γόνιμος] ἡ φερνή [= προίκα]</p>	<p>φερτός [= (α.ε.) υποφερτός, (ν.ε.) ο μεταφερόμενος από ένα μέρος σε άλλο] φορῶ ἡ φορά [= (α.ε.) μεταφορά, (ν.ε.) κατεύθυνση, πορεία] τὸ φέρετρον (-ο) ὁ φορεύς (-έας) τὸ φορεῖον (-ο) ὁ φόρος τὸ φόρημα [και φόρεμα = (α.ε.) 1. αυτό που κουβαλά κάποιος, 2. (α.ε./ν.ε.) ρούχο] ὁ φόρτος τὸ φορτίον (-ο) φορτικός [= (α.ε.) κατάλληλος για μεταφορά, (ν.ε.) επίμονος, ενοχλητικός]</p>	
	σύνθετα	<p>ὁ φερέοικος [= (ουσ.) το σαλιγκάρι· (επίθ.) αυτός που μεταφέρει το σπίτι του, π.χ. οι νομαδικοί λαοί] κληφόρος [= αυτός που κουβαλάει καλάθι] φοροτελής [= αυτός που υπόκειται σε φορολογία] ὁ δίφρος [< δίφορος = πολεμικό άρμα, κάθισμα χωρίς πλάτη] ζωφόρος / ζωφόρος</p>	<p>φερέγγυος φορολογῶ ἐπιφέρω περιφέρω ἀναφέρω ἀνωφερής [= ανηφορικός] καταφερής / κατωφερής πολύφερνος ὁ ἀμφορεύς (-έας) ἡ διαφορά ἡ ἐκφορά ὁ ἀγγελιαφόρος ἡ λεωφόρος δορυφόρος καρποφόρος θεοφόρος ψηφοφόρος παράφορος μισθοφορικός (< θ. αορ. ἐνεκ-) διηνεκής [= αδιάκοπος]</p>	<p>φερέφωνο φέρελις φοροδιαφυγή φοροτεχνικός φοροφυγιάς διαφορετικός ασθενοφόρο βαθμοφόρος ελπιδοφόρος λαχειοφόρος ανυπόφορος οπλοφορία</p>

Ασκήσεις

1. Να αναλύσετε τις παρακάτω λέξεις της α.ε. στα συνθετικά τους μέρη και να γράψετε τι μέρος του λόγου είναι το α' συνθετικό τους:

φερέγγυος _____	φορολογῶ _____
δορυφόρος _____	καρποφόρος _____
θεοφόρος _____	ψηφοφόρος _____
περιφέρω _____	ἀναφέρω _____

2. Χρησιμοποιώντας ως α' συνθετικό τα παρακάτω ονόματα και ως β' συνθετικό το ρ. φέρω να σχηματίσετε επίθετα της ν.ε.:

αίμα _____	νίκη _____
ιστίο _____	οπώρα _____
θάνατος _____	τροχός _____
μάρσιπος _____	κέρδος _____

3. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω φράσεις με τις κατάλληλες λέξεις από τον Λεξιλογικό Πίνακα:

- Δεν έχει δική του γνώμη, είναι _____ του αφεντικού του.
- Οι _____ πλήττουν την οικονομία της χώρας.
- Η ζέστη στο κέντρο της πόλης είναι _____. Έφτασε τους 40 βαθμούς!
- Ο σύλλογός μας οργάνωσε _____ αγορά για τη συγκέντρωση χρημάτων.

B2. Ετυμολογικά**Δεύτερο συνθετικό λέξη κλιτή - ρήμα**

❖ Να σχηματίσετε σύνθετες λέξεις της ν.ε. χρησιμοποιώντας ως δεύτερο συνθετικό τα εξής ρήματα του κειμένου της Ενότητας: *καλοῦμαι, ἔρχομαι, διαβαίνω, ἄγω.*

Όταν το β' συνθετικό είναι **ρήμα**, η σύνθετη λέξη που δημιουργείται μπορεί να είναι και αυτή αντίστοιχα **ρήμα** (εἰσ-έρχομαι) ή **ὄνομα**, δηλαδή **ουσιαστικό** (νομοθέτης < νόμος + ρ. τίθημι) ή **επίθετο** (ἀπότομος < ἀπό + ρ. τέμνω).

Ειδικότερα:

Σύνθετη λέξη με ρήμα ως β' συνθετικό

ὄνομα → η σύνθετη λέξη παίρνει τις καταλήξεις:

- (η)ς**: σχολάρχ-ης
- ος**: ἀστυνόμ-ος
- ής**: εὐσεβ-ής
- της**: ἐπιστά-της
- (τ)ωρ**: κοσμοκράτ-ωρ

ρήμα

Αν το α' συνθετικό είναι **πρόθεση**, το ρήμα ως β' συνθετικό παραμένει αμετάβλητο: εἰσ-έρχομαι, δια-βαίνω.

Αν το α' συνθετικό είναι **οποιοδήποτε άλλο μέρος του λόγου εκτός από πρόθεση**, σχηματίζεται παρασύνθετο ρήμα (π.χ. σε -έω, -ᾶ) από συγγενές ουσιαστικό ή επίθετο που δηλώνει το πρόσωπο που ενεργεί: ἱερο-σκοπῶ < ἱερο-σκόπος, ναυ-μαχῶ < ναυ-μάχος.

Ασκήσεις

1. Χρησιμοποιώντας ως β' συνθετικό τα παρακάτω ρήματα, να σχηματίσετε σύνθετα ρήματα. Όπου χρειάζεται, να δοθεί το παρασύνθετο ρήμα σε -έω και σε παρένθεση το ετυμολογικά συγγενές ουσιαστικό ή επίθετο που δηλώνει το πρόσωπο που ενεργεί, από το οποίο προέρχεται το ρήμα:

παρά + άκούω _____ δῆμος + ἄρχω _____
 πόλεμος + ἄρχω _____ ἐπί + αἰνέω, -ῶ _____
 στρατός + ἄγω _____ ἀπό + χωρέω, -ῶ _____
 μέγας (γεν. μεγάλου) + φρονέω, -ῶ _____

2. Χρησιμοποιώντας τα ρήματα που σας δίνονται ως β' συνθετικά, να δημιουργήσετε σύνθετα ονόματα της α.ε. σύμφωνα με όσα διδαχθήκατε στο κεφάλαιο αυτό. Με τη βοήθεια λεξικών της α.ε. να σημειώσετε τη σημασία των νέων λέξεων και να τη συγκρίνετε με τη σημασία τους στη ν.ε:

παρά	+ βαίνο	ὁ
ἐπί		ὁ
ἀνά		ὁ
διά		ὁ
οἶκος	+ νέμω	ὁ
παρά		ὁ
παῖς (γεν. παιδ-ός)		ὁ

3. Να γράψετε τα παρασύνθετα ρήματα σε -έω τα οποία προέρχονται από τα παρακάτω σύνθετα ονόματα (ουσιαστικά ή επίθετα) που δηλώνουν το πρόσωπο που ενεργεί:

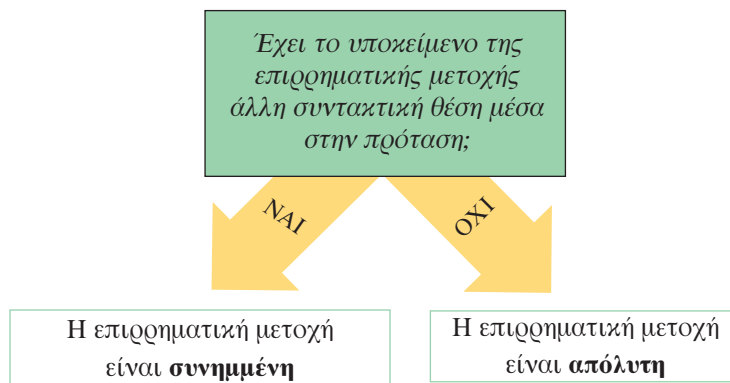
πρόσωπο που ενεργεί	παρασύνθετα ρήματα
οἰωνοσκόπος	
οἰκονόμος	
συνκοφάντης	
εὐεργέτης	
ἄπορος	
ἄσεβής	

Γ. Σύνταξη**1. Επιρρηματικές μετοχές**

Θυμηθείτε όσα διδαχθήκατε στην προηγούμενη τάξη (εγχειρίδιο Α' Γυμνασίου, Ενότητα 13) για τα είδη των επιρρηματικών μετοχών και τον συντακτικό ρόλο τους. Να εντοπίσετε τις επιρρηματικές μετοχές του κειμένου και να τις χαρακτηρίσετε ως προς το είδος τους (χρονική, τελική, αιτιολογική, τροπική, εναντιωματική, υποθετική).

Το υποκείμενο μιας μετοχής βρίσκεται πάντοτε στην ίδια πτώση με τη μετοχή. Όταν το υποκείμενο μιας επιρρηματικής μετοχής έχει και άλλο συντακτικό ρόλο στην πρόταση (π.χ. είναι και υποκείμενο ή αντικείμενο του ρήματος), η μετοχή χαρακτηρίζεται **συνημμένη**. Αντίθετα, όταν το υποκείμενο μιας επιρρηματικής μετοχής δεν έχει άλλη συντακτική θέση στην πρόταση, δηλαδή χρωσάει την ύπαρξή του στην παρουσία της μετοχής και μόνο, η επιρρηματική μετοχή χαρακτηρίζεται **απόλυτη** και βρίσκεται συνήθως σε πτώση γενική.

❖ Να βρείτε το υποκείμενο των μετοχών στις παρακάτω φράσεις από το κείμενο της Ενότητας και να χαρακτηρίσετε τις μετοχές ως **συνημμένες** ή **απόλυτες**:

- α. *Αὕτη προαποθανόντος αὐτῆ τοῦ ἀνδρὸς ἤγαγεν ἐς Ὀλυμπίαν τὸν υἷὸν μαχοῦμενον.*
- β. *Νικῶντος δὲ τοῦ Πεισιρόδου, τὸ ἔρμα ὑπερπηδῶσα ἢ Καλλιπάτειρα ἐγυμνώθη.*
- γ. *Φωραθείσης δὲ (ενν. Καλλιπατείας) ὅτι εἶη γυνή, ταύτην ἀφιᾶσιν.*

Παρατηρήσεις

1. Η απόλυτη μετοχή βρίσκεται σε πτώση γενική (**γενική απόλυτη**), όταν ανήκει σε προσωπικό ρήμα, ή και σε αιτιατική (**αιτιατική απόλυτη**), συνήθως όταν ανήκει σε απρόσωπο ρήμα.
2. **Προσοχή!** Μια επιρρηματική μετοχή σε γενική πτώση δεν είναι πάντοτε (γενική) απόλυτη. Είναι πιθανό να συνάπτεται με άλλον όρο της πρότασης ο οποίος βρίσκεται σε γενική πτώση.
Π.χ. *Κατηγοροῦσί τινες ἡμῶν ὡς οὐκ ὀρθῶς βουλευομένων.* Η μετοχή είναι **συνημμένη**, γιατί το υποκείμενό της *ἡμῶν* είναι ταυτόχρονα και αντικείμενο του ρήματος *κατηγοροῦσι*.

2. Κατηγορηματική μετοχή

Έχει ήδη γίνει λόγος στην προηγούμενη τάξη για την κατηγορηματική μετοχή που μεταφράζεται με τη βοήθεια των λέξεων *να, ότι / πως και που* (κυρίως μετά από ρήματα ψυχικού πάθους). Συνοδεύει συγκεκριμένα είδη ρημάτων ως συμπλήρωμα και λειτουργεί ως κατηγορούμενο ή ομοιόπτωτος (κατηγορηματικός) προσδιορισμός. Αναφέρεται στο υποκείμενο ή στο αντικείμενο του ρήματος.

Ρήματα που συντάσσονται με κατηγορηματική μετοχή	
συνδετικά	<i>εἰμί, γίγνομαι, ὑπάρχω, τυγχάνω, φαίνομαι, λανθάνω</i>
ἐναρξῆς, λήξεως	<i>ἄρχω, ἄρχομαι, παύω, παύομαι, λήγω, διαλείπω</i>
καρτερίας, ανοχής, κόπου, κορεσμού	<i>καρτερῶ, περιορῶ, ἀνέχομαι, κάμνω, ὑπομένω, ἀρκῶ</i>
ευεργεσίας, αδικίας, νίκης, ήττας	<i>ἀδικῶ, εὖ ποιῶ, νικῶ, ήττῶμαι</i>
ψυχικού πάθους	<i>χαίρω, ἡδομαι, ἀγανακτῶ, ἄχθομαι, αἰσχύνομαι, χαλεπῶς φέρω, αἰδοῦμαι</i>
αἰσθήσεως, μάθησεως, μνήμης	<i>αἰσθάνομαι, ὀρῶ, ἀκούω, εὕρισκω, γινώσκω, μανθάνω, μέμνημαι, ἐνθυμοῦμαι</i>
δείξεως, αγγελίας, ἐλέγχου	<i>δείκνυμι, δηλῶ, ἀγγέλλω, ἐλέγχω</i>

Ασκήσεις

1. Στις παρακάτω φράσεις να υπογραμμίσετε τις κατηγορηματικές μετοχές και το ρήμα το οποίο συμπληρώνουν:
 - α. *Τοὺς ἄρχοντας ὀρᾶς σωφρονεστέρους γιγνομένους.*
 - β. *Ἀγγέλλω τοὺς Λακεδαιμονίους νενικηκότας.*
 - γ. *Οἱ Ἀθηναῖοι εὕρισκον ἄργος μέγα ὄν.*
 - δ. *Ὁ νεανίας φαίνεται θαυμάζων τὴν τῶν προγόνων ἀρετήν.*
 - ε. *Παύσασθε λέγοντες λόγους ψευδεῖς.*

2. Να συμπληρώσετε τις προτάσεις με την κατηγορηματική μετοχή του ρήματος το οποίο βρίσκεται στην παρθένη δίνοντας προσοχή στην πτώση:

- α. Φαίνεται ὁ δῆμος ταῖς ἄλλαις πολιτείαις _____ (μάχομαι).
 β. Οὔτοι χαίρουσι περὶ τῶν ἀλλοτρίων _____ (διαλέγομαι).
 γ. Ὅρω τινας περὶ τὴν ἀρχὴν τὴν ἐμὴν πονηροῦς _____ (γίγνομαι).
 δ. Ἐπιδείξωμεν τοὺς ἀγαπήσαντας Ἑλένην τῶν ἄλλων θαυμαστοτέρους _____ (εἶμι).
 ε. Οἱ στρατηγοὶ οὐκ ἀνέχονται _____ τῶν ῥητόρων (ἀκούω).

3. Ποιες από τις επιρρηματικές μετοχές των παρακάτω φράσεων είναι συνημμένες και ποιες απόλυτες;

- α. Ἦχε (= εἶχε ἐρθεῖ) φέρον χρήματα πολλά.
 β. Κελεύοντος τοῦ κήρυκος ἐσιώπησαν.
 γ. Οἱ στρατηγοὶ μεταλαβόντες τοῦ χρυσοῦ πρόθυμοι ἦσαν εἰς τὸν πόλεμον.
 δ. Οἱ στρατιῶται ἀνεχώρησαν οὐδὲν ἀδικήσαντες.
 ε. Λελυμένων τῶν σπονδῶν (= ἐπειδὴ παραβιάστηκε ἡ συμφωνία ἀνακωχῆς) οἱ Ἀθηναῖοι παρεσκευάζοντο ὡς πολεμήσοντες.

4. Να αναγνωρίσετε το εἶδος των μετοχῶν και να χαρακτηρίσετε τις επιρρηματικές ως συνημμένες ή απόλυτες:

- α. Φαίνεσθε τὰναντία ὧν βούλεσθε διαπραττόμενοι (= Φαίνεται ὅτι πετυχαίνετε τα ἀντίθετα ἀπὸ αὐτὰ που ἐπιθυμείτε).
 β. Γενομένης εἰρήνης ἡ πόλις ἐσώθη.
 γ. Οὐκ εὐρήσετέ με στασιάζοντα (= να ἐπαναστατώ).
 δ. Ὅρω τοὺς ἄνδρας μᾶλλον τοῦ προσήκοντος ἀχθομένους (= να δυσανασχετοῦν περισσότερο ἀπ' ὅσο ταιριάζει).
 ε. Νυκτὸς γενομένης ἠδικήσατε ἡμᾶς πολέμου ἄρχοντες.

5. Να συμπληρώσετε την παρακάτω πρόταση με ένα ρήμα (στον χρόνο που ζητείται) ἀπὸ κάθε κατηγορία των ρημάτων που συντάσσονται με κατηγορηματική μετοχή:

- Ὁ παῖς (ἀόρ.) _____ γραμματικὴν μελετῶν.
 Ἡ γυνή (παρ.) _____ λυπούμενη ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις.

Νίκη σε στατήρα ἀπὸ τὴν Κύζικο τῆς Φρυγίας, περ. 500 π.Χ. (Παρίσι, Bibliothèque nationale, Cabinet des Médailles)

Οὐδὲν ἐστὶ θηρίον γυναικὸς ἀμαχώτερον.

Ἄριστοφάνης, Λυσιστράτη στ. 1014

Κανένα θηρίο δεν εἶναι πιο ἀκαταμάχητο ἀπὸ τὴ γυναίκα.

Οι τρεις Μοίρες σε χαρακτηριστικό του 16ου αι. Αριστερά, η Κλωθώ γνέθει το νήμα της ζωής του ανθρώπου. Στο κέντρο, η Λάχαισις τυλίγει το νήμα μοιράζοντας τους κλήρους. Δεξιά, η Ατροπος κόβει το νήμα με τα δόντια της, οριοθετώντας τον θάνατο του ανθρώπου (Μητροπολιτικό Μουσείο Νέας Υόρκης).

Ένας δύσκολος αντίπαλος

Α. Κείμενο

Ο Λουκιανός κατηριάζει στο σύνολο του έργου του τις δεισιδαιμονίες των συγχρόνων του, την προσποίηση και τις παρεξηγήσεις των φιλοσόφων, τις ανθρωπίνες αδυναμίες. Δεν ανήκει σε καμία φιλοσοφική σχολή, αμφισβητεί τις αυθεντίες, ειρωνεύεται τη ματαιοδοξία των ανθρώπων, τα σύμβολα και τις ξεπερασμένες ιδέες. Η σκέψη του είναι καθαρή και γοργή, οι διάλογοί του είναι χαριτωμένοι και ζωηροί. Χαρακτηριστικός είναι ο διάλογος ανάμεσα στον ληστή Σώστρατο που κρίνεται για τις αμαρτίες του και στον κριτή του Κάτω Κόσμου Μίνωα.

ΣΩΣ: Ὅποσα ἔπραττον ἐν τῷ βίῳ, πότῃρα ἐκὼν ἔπραττον ἢ ἐπεκέκλωστό μοι ὑπὸ τῆς Μοίρας;

ΜΙΝ: Ὑπὸ τῆς Μοίρας δηλαδή.

ΣΩΣ: Οὐκοῦν καὶ οἱ χρηστοὶ ἅπαντες καὶ οἱ πονηροὶ δοκοῦντες ἐκείνη ὑπηρετοῦντες ταῦτα ἐδρῶμεν;

ΜΙΝ: Ναί, τῇ Κλωθοῖ, ἢ ἐκάστῳ ἐπέταξε γεννηθέντι τὰ πρακτέα.

ΣΩΣ: Εἰ τοίνυν ἀναγκασθεὶς τις ὑπ' ἄλλου φονεῦσαι τινὰ οὐ δυνάμενος ἀντιλέγειν, οἷον δήμιος ἢ δορυφόρος, ὁ μὲν δικαστῆ πεισθεὶς, ὁ δὲ τυράννω, τίνα αἰτίαση τοῦ φόνου;

ΜΙΝ: Δῆλον ὡς τὸν δικαστὴν ἢ τὸν τύραννον, ἐπεὶ οὐδὲ τὸ ξίφος αὐτό· ὑπηρετεῖ γὰρ ὄργανον ὄν τοῦτο πρὸς τὸν θυμὸν τῷ πρώτῳ παρασχόντι τὴν αἰτίαν.

ΣΩΣ: Οὐκοῦν ὁρᾷς πῶς ἄδικα ποιεῖς κολάζων ἡμᾶς ὑπηρετάς γενομένους ὧν ἡ Κλωθῶ προσέταπτεν; Οὐ γὰρ δὴ ἐκείνῳ γε εἰπεῖν ἔχει τις ὡς ἀντιλέγειν δυνατὸν ἦν τοῖς μετὰ πάσης ἀνάγκης προστεταγμένοις.

ΜΙΝ: ὦ Σώστρατε, πολλὰ ἴδοις ἂν καὶ ἄλλα οὐ κατὰ λόγον γιγνόμενα, εἰ ἀκριβῶς ἐξετάζεις. Ἀπόλυσον αὐτόν, ὦ Ἑρμῆ, καὶ μηκέτι κολαζέσθω. Ὅρα δὲ μὴ καὶ τοὺς ἄλλους νεκροὺς τὰ ὁμοία ἐρωτᾶν διδάξης.

Λουκιανός, *Νεκρικοί Διάλογοι 24.2-3* (διασκευή)

Γλωσσικά σχόλια

πότερα ὁ ἐκών, ἢ ἐκοῦσα, τὸ ἐκόν ἐπεκέκλωστό (οριστ. υπερσ. ρ. ἐπικλώθομαι) μοι ὑπὸ τῆς Μοίρας δηλαδή οὐκοῦν ὁ χρηστός, ἢ χρηστή, τὸ χρηστόν δοκέω, δοκῶ ἢ ἐπέταξε ἐκάστω γεννηθέντι τὰ πρακτέα εἰ... φονεύσαι (ευκτ. αορ. ρ. φονεύω) ἀντιλέγω οἶον ὁ δορυφόρος δικαστῆ πεισθείς (μτχ. παθ. αορ. α' ρ. πείθομαι) αἰτίαση (ορ. μέλλ. ρ. αἰτιάομαι, αἰτιῶμαι) δῆλον ὡς ὑπηρετεῖ ὄργανον ὄν πρὸς τὸν θυμὸν τῶ πρώτῳ παρασχόντι τὴν αἰτίαν κολάζω τοῖς μετὰ πάσης ἀνάγκης προστεταγμένοις οὐ κατὰ λόγον ἀπόλυσον (προστ. αορ. ρ. ἀπολύω) αὐτόν μηκέτι κολαζέσθω (προστ. ενεστ. ρ. κολάζομαι) ὄρα μή... ἐρωτᾶν (απαρ. ενεστ. ρ. ἐρωτάω, ἐρωτῶ)	τι ἀπὸ τα δύο με τὴ θέληση κάποιου εἶχαν καθοριστεῖ για μένα ἀπὸ τὴ Μοῖρα (πβ. Κλωθῶ) φανερά, φυσικά λοιπόν ο ἐνάρετος δίνω τὴν ἐντύπωση ἢ ὁποῖα ὄρισε (πβ. ν.ε.: ἐπιτακτικός, ἐπίταξη) για τον καθένα τι ἐπρεπε να κάνει, ὅταν γεννήθηκε ἀν σότωνε διαφωνῶ, προβάλλω ἀντίρρηση (πβ. ν.ε.: ἀντίλογος, ἀ- ντίρρηση) π.χ. αὐτός που φέρει δόρυ, ο σωματοφύλακας υπακούοντας σε δικαστή θα κατηγορήσεις (πβ. ν.ε.: αἰτίαση) φανερά (πβ. ν.ε.: δῆλωση, ἐκδηλός) ὡς ὄργανο ἐκτελεῖ τὴ θέληση του πρωταίτιου τιμωρῶ (πβ. ν.ε.: κόλαση, κολαστήριο) σε ἐντολές που ἐπρεπε κατ' ἀνάγκη να ἐκτελεστούν παράλογα ἐλευθέρωσέ τον ας μην τιμωρεῖται ἄλλο / πια πρόσεξε μην / μήπως να ρωτοῦν
---	--

Ερμηνευτικά σχόλια

τῆ Κλωθοῖ: Οἱ τρεῖς Μοῖρες σύμφωνα με τὴν ἀρχαία ἐλληνική μυθολογία ἦταν: ἡ Κλωθῶ, που ἐκλώθε τὸ νῆμα τῆς ζωῆς, ἡ Λάχεσις, που μοίραζε στους ἀνθρώπους αὐτό που ἀνήκε στον καθένα, καὶ ἡ Ἄτροπος, που φρόντιζε να μην υπάρξει καμία ἀλλαγὴ σε ὅ,τι ἦταν γραφτὸ να συμβεῖ. Ἡ λέξη «μοῖρα» σχετίζεται ἐτυμολογικά με τὸ ρῆμα «μοιράζω», εἶναι δηλαδή τὸ «μερίδιο» καὶ τὸ «μερτικό», τὸ κομμάτι που παίρνει ὁ καθένας ἀπὸ τὴ μοιρασιά ἐνός ὅλου. Ἐτσι, μοῖρα σημαίνει πάνω ἀπ' ὅλα τὸ μερίδιο που διεκδικεῖ ὁ καθένας στη ζωὴ καὶ στην εὐτυχία.

Ερωτήσεις

1. Να διατυπώσετε με δικά σας λόγια τὸν συλλογισμό με τὸν ὁποῖο ὁ Σώστρατος ἀποποιεῖται τὴν ἐυθύνη για τὴς ἐγκληματικές πράξεις του. Να σχολιάσετε τὴν ἐπιχειρηματολογία του.
2. Πῶς ἀντιδρᾷ ὁ σοφὸς κριτὴς Μίνωας στὴν ἐπιχειρηματολογία του Σώστρατου;
3. Στὴν ἐισαγωγὴ του κειμένου τῆς Ενότητας διαβάζουμε: «Ὁ Λουκιανός... ἀμφισβητεῖ τὴς αὐθεντίες, εἰρωνεύεται τὴ ματαιοδοξία των ἀνθρώπων, τὰ σύμβολα καὶ τὴς ξεπερασμένες ιδέες». Ποιες ἀπὸ τὴς παρατηρήσεις αὐτῆς ἐπιβεβαιώνονται ἀπὸ τὸ κείμενο που μόλις μελετήσατε;

4. Η αντίληψη πως οι ανθρώπινες πράξεις είναι προδιαγεγραμμένες από τη μοίρα επιβιώνει ως τις μέρες μας. Πώς εξηγείται, κατά τη γνώμη σας, αυτό;

B1. Λεξιλογικός Πίνακας

βίος [= η ζωή, η περιουσία]

[στο κείμενο συναντήσατε τον τύπο: τῷ βίῳ]

Αρχαία Ελληνική - - - - - **Αρχαία / Νέα Ελληνική** - - - - - **Νέα Ελληνική**

Ομόρριζα	απλά	βιοτεύω [= ζω] ἡ βιοτή ὁ βίοςτος [= η ζωή] βιωτός [= αυτός τον οποίο αξίζει να ζήσει κάποιος]	βιω (-ώνω) ἡ βίωσις (-η) βιοτικός βιώσιμος	βίωμα βιωματικός βιωματικότητα βιωσιμότητα
	σύνθετα	ὁ βιοδότης ἀναβιώσκω, -ομαι [= επαναφέρω κάποιον στη ζωή] συμβιοτεύω Πολύβιος	ἡ βιογραφία βιολόγος [= (α.ε.) ηθοποιός, μίμος, (ν.ε.) επιστήμονας που ασχολείται με τη βιολογία] βιομήχανος [= (α.ε.) ευφυής, (ν.ε.) ο ιδιοκτήτης εργοστασίου] ἀβίωτος αἰωνόβιος ἀμφίβιος ἀναβιω (-ώνω) ἡ ἀναβίωσις (-η) ἀποβιω (-ώνω) διαβιω (-ώνω) ἡ διαβίωσις (-η) ἐπιβιω (-ώνω) ἡ ἐπιβίωσις (-η) συμβιω (-ώνω) ἡ συμβίωσις (-η) βραχύβιος ἔμβιος ἡμερόβιος [για ζώα που ενεργοποιούνται στη διάρκεια της ημέρας] μακρόβιος σύμβιος (ν.ε. η συμβία)	βιογένεση βιοηθική βιοθεωρία βιοτέχνης βιότοπος βιοψία βιοπάλη βιοπορισμός αερόβιος [= αυτός που χρειάζεται οξυγόνο για να ζήσει] αντιβίωση αντιβιοτικό αυτοβιογραφία ισόβιος κοινόβιο λαθρόβιος ορεσίβιος [= ορεινός] σωσίβιο

Ασκήσεις

1. Για τις λέξεις που δίνονται να γράψετε από μία τουλάχιστον λέξη (ουσιαστικό ή επίθετο) της ν.ε. από την ίδια οικογένεια:

βιολόγος _____ βιομήχανος _____
 μακρόβιος _____ βιοτέχνης _____
 βιοπορισμός _____

2. Να συμπληρώσετε τις φράσεις με την κατάλληλη λέξη από τον Λεξιλογικό Πίνακα:

- α. Μου έκανε τον βίο _____. Είναι πολύ απαιτητικός εργοδότης.
 β. Κατά τη διάρκεια της εγχείρησης οι γιατροί πήραν ένα δείγμα για _____, προκειμένου να εκτιμήσουν τη φύση του προβλήματος.
 γ. Οι μοναχοί που γνωρίσαμε ζουν σε ένα _____ στη Μακεδονία.
 δ. Μόλις εγκατασταθήκαμε στην καμπίνα μας, ο καμαρότος φρόντισε να μας ενημερώσει πού βρίσκονταν τα _____ μας, για την περίπτωση κινδύνου.
 ε. Η _____ μαζί της είναι πολύ εύκολη. Είναι καλή νοικοκυρά και ζεστός άνθρωπος.
 στ. Καταδικάστηκε σε _____ κάθειρξη για τα εγκλήματα που διέπραξε.

3. Να εξηγήσετε τη σημασία και τη χρήση των φράσεων που δίνονται. Συμβουλευτείτε τα λεξικά σας:

βίος και πολιτεία
 βίοι παράλληλοι
 ελαφρά βιομηχανία - βαριά βιομηχανία
 βιομηχανική κοινωνία - βιομηχανική ζώνη
 βιολογικός καθαρισμός - βιολογικός πόλεμος

B2. Ετυμολογικά**Επαναληπτικές ασκήσεις**

1. Να κατατάξετε τις σύνθετες λέξεις της α.ε. στον πίνακα που ακολουθεί ανάλογα με την κατηγορία στην οποία ανήκει το α' συνθετικό τους: λαιμοτόμος, κοσμογονία, βραδύπους, πρόσδοδος, μισθοδότης, αξιόπιστος, πρόγνωσις, κομμόπολις, ἄοκνος, πάγχρηστος, ἀνδράποδον, φυγόπονος.

α' συνθετικό					
λέξη κλιτή			λέξη άκλιτη		
ουσιαστικό	επίθετο	ρήμα	επίρρημα	πρόθεση	αχώριστο μόριο

2. Να σχηματίσετε σύνθετα ονόματα της α.ε. με τα συνθετικά που δίνονται:

φίλος + θεός _____ παρά + σῆτος _____
 ὑπέρ + μέτρον _____ πολύς + πρᾶγμα _____
 δῆμος + γέρον _____ μετά + οἶκος _____
 σάρξ + τρώγω (θ. φαγ-) _____ πείθω + ἦνία _____

3. Να αναλύσετε ετυμολογικά τις σύνθετες λέξεις της α.ε. που σας δίνονται. Στη συνέχεια να προσδιορίσετε σε ποιο μέρος του λόγου ανήκει κάθε συνθετικό τους μέρος (λέξη κλιτή, άκλιτη κτλ.), π.χ. παιδαγωγός: παῖς + ἄγω.

παρατίθημι _____	μεταδίδωμι _____
ἄτεκνος _____	ὁμοτράπεζος _____
πανσίπονος _____	καλοήθης _____
εἰσπράκτωρ _____	ὁδηγός _____
δορυφόρος _____	

4. Χρησιμοποιώντας τα συνθετικά που δίνονται να σχηματίσετε σύνθετες λέξεις της α.ε. Προσοχή στις αλλαγές στο β' συνθετικό, όπου χρειάζονται:

σύν + λέγω	ὁ _____	οἶνος + χέω	ὁ _____
ὔδωρ + φέρω	ὁ _____	νομός + ἄρχω	ὁ _____
ὀκτώ + πούς	ὁ _____	ψυχή + πέμπω	ὁ _____
ἄλλος + γλῶσσα	ὁ _____		

5. Χρησιμοποιώντας τα συνθετικά που δίνονται να σχηματίσετε σύνθετα ονόματα της α.ε. Προσοχή στις αλλαγές των ρημάτων ως β' συνθετικών:

κρέας + πωλῶ	ὁ _____	δυσ- + σέβομαι	ὁ _____
γυμνάσιον + ἄρχω	ὁ _____	νίκη + φέρω	ὁ _____
ψυχή + φθείρω	ὁ _____	χείρ + ἄγω	ὁ _____

6. Να γράψετε τα παρασύνθετα ρήματα σε -έω που προέρχονται από τα σύνθετα ονόματα:

ἀπειθής _____	λογομάχος _____
ἀργυρολόγος _____	ὀλιγόψυχος _____

Γ. Γραμματική – Σύνταξη

Επαναληπτικές ασκήσεις

1. τὸ ξίφος, ὑπηρέτας: Να κλίνετε τα ουσιαστικά.

	ενικός αριθμός		πληθυντικός αριθμός	
ονομ.				
γεν.				
δοτ.				
αιτ.				
κλιτ.				

